

EAL ja RTL koostööpõhimõtted

Sissejuhatus

1. Arstkond, keda esindab Eesti Arstide Liit (EAL) ja ravimitootjad, keda esindab Ravimitootjate Liit (RTL), on teadlikud oma otsesest vastutusest patsientide ja ühiskonna ees ning peavad oluliseks koostada juhised võimalike eetiliste konfliktide vältimiseks omavahelistes suhetes. Koostööpõhimõtted tuginevad Euroopa Arstide Alalise Komitee (CPME) ning Euroopa Ravimitootjate Föderatsiooni ja Liitude (EFPIA) samasisulisel deklaratsioonil.
2. Arstkonna ja ravimitootjate koostöö on vajalik patsientide huvide kaitse ning ohutu ja tõhusa ravi seisukohalt nii ravimite arendamisel kui kasutamisel.
3. On tähtis, et arstkonna ja ravimitootjate koostöö lähtub eetilistest standarditest ning arvestab ühiskonna ootustega, mis tagab mõlema poole sõltumatuse.
4. Mõlemale poolele vajaliku sõltumatuse ja usaldusväärsuse kindlustamise aluseks on omavaheliste koostöösuhete läbipaistvus. Seetõttu tuleb tagada avalikkuse juurdepääs kõikidele olukordadele arsti või arstliku ühenduse ja ravimitootja vahelistes kokkulepetes, kus võiks tekkida kahtlusi mõjutatuses või huvide konfliktis.
5. RTL liikmed järgivad arstidega koostööd tehes RTL Eetikakoodeksit¹, milles on muuhulgas sätestatud reeglid koostööd puudutavate andmete avalikustamise kohta. EAL liikmed järgivad oma tegevuses ja käitumises Eesti arstieetika koodeksit. Koostööpõhimõtetega kinnitavad EAL ja RTL, et arstide ja ravimitootjate vahelises koostöös lähtutakse ravimiseadusest ja üleüldistest eetilistest põhimõtetest ning arvestatakse vastastikku teineteise eetikakoodeksites ettenähtuga.
6. Käesolev ühisdeklaratsioon käsitleb järgmisi valdkondi:
 - 1) ravimitootjate ja arstide vastastikused kohustused,
 - 2) ravimitootjate korraldatud ja toetatud üritused,
 - 3) kliinilised uuringud,
 - 4) konsultatsiooniteenused,
 - 5) arsti töötamine ravimitootja juures.

Ravimitootjate ja arstide vastastikused kohustused

Ravimitootjad võtavad endale kohustuse:

- a) pakkuda oma toodete kohta ausat, kaasajastatud ja teaduspõhist teavet
- b) tagada müügiesindajate piisav ettevalmistus ja pädevus
- c) jagada kallutamata, kliinilistel uuringutel põhinevaid andmeid oma toodete kohta;
- d) jälgida teaduslikku ja kliinilist informatsiooni toote kohta ka siis, kui see on juba turul saadaval ning viia arstideni tähtsamad avastused ja teave ravimi ohutusest;
- e) ravimit enne müügiloa saamist mitte reklaamida;
- f) mitte pakkuda arstidele mis tahes kingitusi või lubamatuid soodustusi.

Arstid võtavad endale kohustuse:

- a) teavitada ravimitootjat enne temaga koostöö tegemist mis tahes võimalikest huvide konfliktidest, sh asjaolust, kui arst täidab samaaegselt mis tahes avalikke ülesandeid;
- b) teha ravimitootjatega koostööd seoses ravimite kõrvaltoimete raporteerimisega vastavalt kohalduvatele nõuetele;
- c) mitte küsida ega vastu võtta ravimitootjalt kingitusi ega lubamatuid soodustusi.

¹ Ravimitootjate Liidu koodeks käsimüügi- ja retseptiravimite müügiesinduse ja tervishoiutöötajatega koostöö kohta

Ravimitootjate korraldatud ja toetatud üritused

7. Ravimitootjad võivad korraldada või toetada arstidele mõeldud üritusi. Ürituse korraldamisel või toetamisel lähtuvad ravimitootjad RTL eetikakoodeksis sätestatud reeglitest.
8. Üritused peavad olema haridusliku või teadusliku sisuga ning seal jagatav informatsioon peab põhinema teaduspõhistel andmetel.
9. Korraldatav või toetatav üritus peab toimuma sobivas kohas, mis toetab ürituse peamist eesmärki. Toimumiskoht ei ole sobiv, kui see on ekstravagantne - s.t kui koht ise võib oma erilisusega osutada üritusele tulemise ajendiks.
10. Üritustega seonduv võõrustamine peab piirnema sõidu, toitlustuse, majutuse ja registreerimistasudega. Meelelahutuse pakkumine (nt spordi-, kultuuri ja vabaajaürituste) või toetamine nii eraldiseisvana kui muu mistahes ürituse osana ei ole lubatud.
11. Üritusega seonduv võõrustamine ei tohi laieneda kellelegi teisele kui üritusele kutsutud arstile.
12. Eelpool toodud põhimõtted laienevad ka üritustele, mis korraldatakse väljaspool Eestit.

Kliinilised uuringud

13. Kliiniliste ravimiuuringute läbiviimise eelduseks on spetsiifiliste teadmiste ja kogemuste olemasolu, sestap tehakse arstkonna ja ravimitootjate vahel koostööd. Koostöö eesmärgiks on kliiniliste uuringute keskkonna parendamine Eestis ja koostöö edendamine rahvusvaheliste partneritega.
14. Koostöö eelistatud valdkondadeks on üle-eestiliselt arstide ja teiste tervishoiutöötajate koolitamine, aga ka teaduspõhise mõtteviisi laiendamine ühiskonnas. Koostöös viiakse läbi kliinilisi uuringud meditsiinis kasutatavate toodete, ravimite ja teenuste arendamiseks. Samuti soodustab ühine teadus- ja arenduskoostöö efektiivse ja ohutu ravi teostamist erinevates patsiendipopulatsioonides.
15. Ravimitootjate poolt läbi viidavates kliinilistes ravimiuuringutes kasutatava uue tehnoloogia kasutuselevõtt aitab suurendada Eesti arstkonna motivatsiooni ja tõsta kogemust viimaks läbi ka akadeemilisi uuringuid ning teadusprojekte. Sellest tulenevalt paraneb Eesti rahvusvahelise võimekuse ja atraktiivsuse kasv nii kliiniliste ravimiuuringute kui akadeemiliste uuringute valdkonnas.
16. Kliiniliste ravimiuuringute korraldamisel lähtutakse kliiniliste uuringute heast kliinilisest tavast, heast teadustavast ja eetilistest printsiipidest.

Konsultatsiooniteenus ravimitootjale

17. Ravimitootjad ja arstid võivad teha koostööd, mis seisneb konsultatsiooni- või muu teenuse osutamises arsti kui erialaspetsialisti poolt ravimitootjale. Nimetatud koostöö tegemisel lähtuvad ravimitootjad RTL eetikakoodeksis sätestatud reeglitest.
18. Koostöö ravimitootjaga ei tohi ohustada arsti sõltumatust kliiniliste otsuste tegemisel patsiendi ravis; arsti esmaseks kohuseks on lähtuda patsiendi huvidest.
19. Arsti poolt ravimitootjale osutatava teenuse järele peab olema põhjendatud vajadus ning arstile teenuse eest makstav tasu peab olema mõistlik ja kooskõlas osutatud teenuste reaalse turuhinnaga.
20. Enne arsti poolt teenuse osutamist peab arsti ja ravimitootja vahel olema sõlmitud kirjalik leping, milles on sätestatud osutatavate teenuste laad ja nende eest makstav tasu.

21. Hea tava kohaselt lubab arst ravimitootjal avalikustada viimaselt saadavad tasud.
22. Ravimitootjale teenuse osutamise korral peab arst deklareerima, et ta on ravimitootja konsultant, kui ta kirjutab või räägib avalikult lepingu sisuks oleval või muul ravimitootjat puudutaval teemal.

Arsti töötamine ravimitootja juures

23. Arsti praktiseerimist oma erialal koos samaaegse töötamisega ravimitootja juures ei peeta soovitatavaks. Töötamine üheaegselt praktiseeriva arstina ja ravimitootja juures müügitööga tegeleva töötajana ei ole lubatav.

10.09.2019

allkirjastatud digitaalselt

Jaan Sütt
Eesti Arstide Liidu president

Riho Tapfer
Ravimitootjate Liidu juhatuse liige